

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА

«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ
ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовки: МАГІСТРА.

Галузі знань: 08 «Право».

Спеціальності: 081 «Правознавство».

Спеціалізації: кримінальне право, кримінологія та
кримінально-виконавче право.

Факультет: юридичний.

Чернівці
2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

- *кандидат юридичних наук, асистент* Василюва-Карвацька Оксана Василівна.

ЗАТВЕРДЖЕНО науково-методичною комісією юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича. **Протокол № 1 від 26 серпня 2016 року.**

Голова
науково-методичної комісії
Савчук

доцент С.В.

СХВАЛЕНО Вченою радою юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича. **Протокол № 1 від 26 серпня 2016 року.**

Голова
Вченої ради

проф. П.С. Пацурківський

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3.5	Галузь знань/ Напрямок підготовки 08 «Право»	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність: 081 «Правознавство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 15 самостійної роботи студента - 90	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр»	Лекції	
		- год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	99 год.
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Організаційно-правові основи прокурорської діяльності” є ознайомлення майбутніх юристів із організаційними, процесуальними та тактичними основами прокурорської діяльності.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни “Організаційно-правові основи прокурорської діяльності” є :

- забезпечення засвоєння студентами загальних положень організаційно-правової діяльності прокуратури;
- детальний розгляд Закону України «Про прокуратуру»;

- вироблення практичних навиків прокурорської діяльності в ході реалізації функцій та завдань прокуратури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- Становлення та розвиток інституту прокуратури.
  - Місце та роль прокуратури в системі органів державної влади України.
  - Правові основи організації та діяльності органів прокуратури
  - Система прокуратури України. Основні напрямки її діяльності.
  - Основоположні засади організації та діяльності прокуратури України
  - Функції прокуратури України
  - Правовий статус прокурора та гарантії його незалежності
  - Проблематика та особливості реформування прокуратури України
- б) під час вивчення Модуля 2 :

Опанування студентами вище зазначеними блоками знань дозволить їм більш широко в тактичному та технічному аспектах ознайомитись із особливістю прокурорської діяльності.

2.3. Уміння і навички. Курс повинен сприяти розвиткові у студентів наступних умінь і навичок:

- ✓ міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити, брати участь у дискусіях, дебатах, аргументувати думки, визначати та обирати з-поміж альтернативних рішень і підходів, спілкуватися у малих і великих групах;
- ✓ вільно оперувати, в усному і письмовому мовленні, основними криміналістичними поняттями, використовуваними в юридичній літературі та засобах масової інформації, розуміти їх;
- ✓ засвоїти способи самостійного отримання та опрацювання інформації з різних джерел;
- ✓ використовувати знання з криміналістики під час аналізу і процесуального розв'язання конкретних ситуацій.

2.4. Місце навчальної дисципліни в структурі ОПП. Вказаний розділ (модуль) відноситься до нормативної частини структури освітньо-професійної програми галузі знань «Право», напряму підготовки «Правознавство», і пов'язаний з вивченням інших розділів ОПП, зокрема з такими дисциплінами, як: «Криміналістика», «Кримінальне право України (загальна та особлива частини)», «Кримінологія», «Віктимологія», «Кримінально-виконавче право», «Теорії причин злочинності», «Зарубіжна кримінологія».

Протокол узгодження змісту навчальної програми з іншими кафедрами

Назва дисципліни, з якою узгоджується навчальна програма	Назва кафедри, з якою узгоджується зміст навчальної програми	Пропозиції щодо зміни у змісті навчальної програми	Рішення кафедри щодо зміни у змісті навчальної програми

«Організаційно-правові основи прокурорської діяльності»	Кримінального права та криміналістики	немає	-

**СТРУКТУРА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ
ОСНОВИ ПРОККРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Становлення та розвиток інституту прокуратури. Місце та роль прокуратури в системі органів державної влади України.	2	-	2	-	-		0,5	-	0,5	-	-	
Тема 2. Правові основи організації та діяльності органів прокуратури	2	-	2	-	-		0,5	-	0,5	-	-	
Тема 3. Система прокуратури України. Основні напрями її діяльності.	2	-	2	-	-		1	-	1	-	-	
Тема 4. Основоположні засади організації та діяльності прокуратури України	2	-	2	-	-		1	-	1	-	-	

Тема 5. Функції прокуратури України	3	-	3	-	-		1	-	1	-	-	
Разом за змістовим модулем 1	11	-	11	-	-		4	-	4	-	-	
Змістовий модуль 2.												
Тема 1. Правовий статус прокурора та гарантії його незалежності	2	-	2	-	-		1	-	1	-	-	
Тема 2. Правовий статус прокурора та гарантії його незалежності	2	-	2	-	-		1	-	1	-	-	
Разом за змістовим модулем 2	4	-	4	-	-		2	-	2	-	-	
Усього годин	15	-	15	-	-	-	6	-	6	-	-	

**ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ
ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Становлення та розвиток інституту прокуратури. Місце та роль прокуратури в системі органів державної влади України.	2
2.	Тема 2. Правові основи організації та діяльності органів прокуратури	2
3.	Тема 3. Система прокуратури України. Основні напрямки її діяльності.	2
4.	Тема 4. Основоположні засади організації та діяльності прокуратури України	2

5.	Тема 5. Функції прокуратури України	3
6.	Тема 6. Правовий статус прокурора та гарантії його незалежності	2
7.	Тема 7. Проблематика та особливості реформування прокуратури України	2

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання (гр. «*methodos*» - шлях пізнання, спосіб знаходження істини) - це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності педагога й студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему прийомів і засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання - це складова методу, конкретні дії педагога й студентів, спрямовані на реалізацію вимог тих чи тих методів. Засоби навчання - це різноманітне навчальне обладнання, що використовується у системі пізнавальної діяльності (книги, письмове приладдя, лабораторне обладнання, технічні засоби та ін.).

Говорячи про методи, прийоми та засоби навчання студентів-правників, треба виходити з мети виховання і навчання сучасної людини в широкому розумінні. Хибною є думка, що головне у навчанні - оволодіти якомога більшою сумою правових знань. Виходячи з цього, науково-педагогічні працівники традиційно бачать свою місію в інформуванні студентів про ті чи ті знання в рамках певної теми. Однак аналіз результатів такої діяльності не підтверджує здійснення намірів. Випускник вищого навчального закладу володіє порівняно невеликою сумою знань від загального масиву інформації, яку сприймав під час навчання. В умовах науково-технічної революції, інформаційного буму марно прагнути засвоїти цей масив. По-перше, світовий обсяг інформації подвоюється через кожні 5-6 років. По-друге, кількість нової інформації навіть у межах вузької науки стрімко зростає.

Поняття методу навчання - складне, багатовимірне. Це дидактичне поняття, якому властиво чимало ознак. Слушною щодо цього є думка професора А.М. Алексюка про видові ознаки методів навчання: 1)"бути формою руху пізнавальної діяльності", зокрема: а) "бути певним логічним шляхом засвоєння знань, умінь та навичок учнями" (індукція, аналіз і синтез, порівняння, абстрагування, конкретизація, узагальнення тощо); б) "бути певним видом і рівнем пізнавальної діяльності учнів (репродуктивний, евристичний, дослідницький)"; в) "бути певним шляхом стимулювання і мотивації учіння"; 2)"бути щоразу специфічним пізнавальним рухом основ наук, що вивчаються в школі", завдяки якому поєднуються зміст і метод навчання; 3)"бути певною формою обміну науковою інформацією між тим, хто вчить, і тим, хто вчиться" (словесна, наочна чи практична); 4)"бути певним способом керування пізнавальною діяльністю учнів"; зокрема "способом викладу знань, умінь та навичок для учнів (учитель, книжка, навчальна машина тощо)". Такий підхід з позицій видових ознак дає можливість розпізнавати методи навчання серед інших дидактичних категорій. Але важливо означити дефініції кожного методу навчання на основі видових ознак, оскільки наукове розуміння тих чи тих дефініцій дає змогу ефективно використовувати певні методи навчання у вищій школі.

Розповідь - це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу. Інколи цей метод називають "малювання словом".

Пояснення - вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, процесу. Він ґрунтується не стільки

на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних.

Лекція - це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Інструктаж передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.

Чільне місце серед групи словесних методів посідає метод роботи з книгою. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації - не викладач, а книга. Тому так важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація - це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у природі, динаміці. Ілюстрація - метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлини, малюнки, схеми, графіки та ін.). Сутність цих двох методів близька між собою в етимологічному плані. Спостереження як метод навчання передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному й виробничому середовищі без втручання у ці явища і процеси.

Усі методи цієї групи тісно переплетені. Використання у навчальному процесі тих чи тих методів зумовлене різними чинниками: психологічними особливостями учнів певного віку, дидактичними цілями, рівнем матеріального забезпечення навчальних закладів. Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Усі ці питання мають детально розглядатись у процесі вивчення фахових методик.

Практичні методи навчання спрямовані на досягнення завершального етапу процесу пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми, розділу.

Лабораторний метод передбачає організацію навчальної роботи шляхом використання спеціального обладнання та певної технології для набуття нових знань або перевірки наукових гіпотез на рівні досліджень.

Практична робота спрямована на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань. Наприклад, огляд місця події.

У навчальній практиці значне місце відводиться вправам. Вправа - це метод навчання, сутність якого полягає у цілеспрямованому, багаторазовому повторенні студентами окремих дій чи операцій з метою формування умінь та навичок.

Використовуючи практичні методи, варто зважати на низку передумов: забезпечення розуміння студентами сутності наукових знань як базового компонента практичної діяльності; оволодіння алгоритмами застосування знань відповідно до дидактичної мети; створення оптимальних умов для самостійної діяльності студентів у процесі формування умінь і навичок. Адже уміння і навички - це результат індивідуальної дії особистості.

При цьому основним "інструментом" пізнання є мозок людини. Тому в навчальному процесі природно використовуються методи, відповідні логіці. Це - аналіз, синтез, індукція, дедукція, традукція.

Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак. Але це лише початковий компонент пізнання. Для розуміння цілісності явища, процесу, сутності окремого поняття необхідно перейти до наступної логічної операції - синтезу. Синтез як метод ґрунтується на мисленнєвому або практичному з'єднанні виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле. Синтез є органічним продовженням аналізу й може будуватися лише на його основі. Це гносеологічна закономірність навчального процесу.

Отже, у процесі пізнання конкретного предмета, явища, категорії є діалектична взаємодія і взаємозумовленість аналізу й синтезу. Поряд з аналізом і синтезом у процесі пізнання використовують такі логічні методи, як індукція, дедукція, традукція. Індуктивний метод - це шлях вивчення предметів, явищ від одиничного до загального. У результаті розуміння сутності ознак, властивостей одиничних предметів чи явищ, понять є можливість усвідомити істотні, типові закономірності чи властивості однопорядкових предметів або явищ. Проте, використовуючи індуктивний метод, варто не змушувати студентів завчати велику кількість одиничних понять, а лише ту інформацію, що дасть змогу виділити у споріднених поняттях суттєве, загальне, типове. Дедуктивний метод, навпаки, базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного. Студенти ознайомлюються із загальною закономірністю, а потім на основі цієї закономірності, правила, закону характеризуються інші явища, предмети. Індуктивний і дедуктивний методи перебувають у діалектичному взаємозв'язку. Традуктивний метод передбачає висновки від одиничного до одиничного, від часткового до часткового, від загального до загального.

Ефективність навчання багато в чому зумовлена способом організації мислення. Залежно від рівня розумової активності студентів виділяють такі методи навчання: проблемний виклад (проблемно-інформаційний), частково-пошуковий, дослідницький.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та "прийнятті" проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і прийняття пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

Дослідницький метод спрямований на включення студентів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу варто дотримуватися низки вимог: створення проблемної ситуації; керівництво студентами при виділенні пізнавального завдання; спонукання студентів до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація студентів на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення студентів у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Одним із засобів визначення кількісних і якісних параметрів технології навчання виступає контроль, як один із невід'ємних компонентів процесу діагностування навчальних досягнень студентів.

Контроль - це виявлення, вимір і оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саму ж процедуру виявлення та виміру називають перевіркою, що є складовою частиною контролю. Крім перевірки, контроль містить у собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки. За допомогою контролю допомогою встановлюють вихідний рівень знань студентів, отримують інформацію про стан їхніх знань у процесі навчання. Його ж ефективність значною мірою залежить від умінь студентів сповна використовувати можливості бібліотеки вишу.

Показники контролю знань студентів є єдиною основою для судження про результати навчання, а отже й для вирішення таких важливих питань, як переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з вищої школи і видача диплома. До основних завдань системи контролю якості підготовки фахівців-юристів відносять: визначення рівня виявлення та розвитку системи компетенцій особистості студентів; виявлення, перевірку та оцінювання рівня здобутих знань, умінь та навичок студентів і якості засвоєння ними навчального матеріалу з конкретної дисципліни на всіх етапах навчання; порівняння фактичних результатів навчально-пізнавальної діяльності із запланованими; оцінювання відповідності змісту, форм, методів і засобів навчання до мети та завдань підготовки фахівців відносно галузевої

компоненти державних стандартів освіти з певного напрямку підготовки або спеціальності «Правознавство»; стимулювання систематичної самостійної роботи та пізнавальної активності студентів; виявлення і розвиток творчих здібностей, підвищення зацікавленості у вивченні навчального матеріалу; оцінювання ефективності самостійної, індивідуальної роботи студентів, їхнього вміння працювати з навчальною, довідковою, методичною літературою; · виявлення кращого досвіду та розроблення заходів для підвищення якості навчання шляхом впровадження у навчальний процес інноваційних технологій, у тому числі використання нових інформаційних можливостей, зокрема комп'ютера, Інтернету.

До організації контролю висувається ряд вимог, зокрема, його потрібно підпорядкувати поставленим цілям навчання; встановлювати конкретні, об'єктивні результати контролю знань (вміння, навички, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності); використовувати методи об'єктивного аналізу і оцінювання отриманих результатів контролю. Контроль, результатом якого є певна оцінка, має бути систематичним, освітнім, діагностичним, виховним (стимулюючим), розвиваючим, керованим, оцінюючим, всебічним, об'єктивним, неупередженим, відкритим, гласним.

При вивченні дисциплін, зокрема й такої, як «Кримінальна віктимологія», доцільно застосовувати різні види контролю: попередній (з метою діагностування перед вивченням нового розділу, теми, на початку семестру), поточний (виявляти якість засвоєння студентами знань на заняттях), тематичний (встановлювати, наскільки успішно студенти оволоділи системою знань з теми, розділу, наскільки ефективно використовують навчальну літературу загалом, наявну в науковій бібліотеці університету зокрема), підсумковий (виявляти досягнутий рівень підготовленості студентів з окремих навчальних предметів).

Попередній контроль застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Його мета - ознайомлення із загальним рівнем підготовки студентів з предмета, щоб намітити подальшу організацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. Попередній контроль (перевірка та оцінка залишкових знань) проводиться також через деякий час після підсумкового іспиту з певної дисципліни як з метою оцінки міцності знань, так і визначення їхнього рівня.

Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Він здійснюється у повсякденній навчальній роботі й виражається у систематичних спостереженнях викладача за навчальною діяльністю студентів на кожному занятті. Мета - оперативне одержання об'єктивних даних про рівень знань студентів і якості навчальної роботи на занятті, вирішення завдань керівництва навчальним процесом, що можливі тільки на підставі даних поточного контролю.

Рубіжний (тематичний, модульний, блоковий) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних та організаційних якостей студентів. Рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння

отриманих знань через триваліший період і охоплює значний за обсягом розділи курсу, проводиться усно й письмово, як контрольна робота, індивідуально або у групі.

Підсумковий контроль - це перевірка рівня засвоєння знань, умінь студентів за семестр, курс, весь період навчання у ВНЗ. У його ході встановлюється система і структура знань студентів. До підсумкового контролю належать семестрові, перевідні й державні іспити, а також заліки перед іспитом. Основна мета іспитів - визначення дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і вмінням застосовувати їх у практичній діяльності. Не зважаючи на результати контрольних заходів у перебігу семестра, іспит як підсумкова форма контролю має бути обов'язковим для всіх студентів.

Контроль здійснюється у різних формах: індивідуальній, груповій і фронтальній.

Рейтингова система оцінювання, що застосовується за кредитно-трансферної системи, підсилює роль поточного і підсумкового контролю, робить його систематичним. Рейтингове оцінювання забезпечує інтегральну оцінку результатів навчання студентів, поєднує кількісні оцінки результативності навчання з якісними показниками навчання студентів, дає змогу враховувати їхні досягнення на кожному етапі оволодіння знаннями, активізувати самостійну роботу, зокрема й з навчальною літературою, є зручним при переведенні національної оцінки на шкалу ECTS, сприяє розвитку самоконтролю студентів.

Одним із найважливіших методів контролю є спостереження за навчальною діяльністю студентів. Він дає змогу скласти уявлення про пізнавальні можливості студентів, їхнє ставлення до оволодіння знаннями, рівень самостійної підготовки тощо.

Усне опитування досить широко використовують у традиційній системі перевірки та оцінювання навчальних досягнень студентів, воно полягає в постановці перед ними запитань за змістом навчального матеріалу та оцінюванні їхніх відповідей. За своїм характером усне опитування може бути індивідуальним і фронтальним, простим і складним.

Повніше реалізувати діагностичну функцію уможлиблює письмовий контроль. Він дає змогу економно використовувати навчальний час, виявити уміння логічного, послідовного викладення думок студентом, досягти єдності вимог до контролю. Проте, письмові контрольні роботи не можуть замінити усного контролю знань, викладачеві необхідно поєднувати ці методи.

Достатньо новий метод контролю навчальних досягнень студентів - тестування. При вивченні спеціальних профілюючих дисциплін завершального етапу професійної підготовки використовують тести для контролю та оцінювання, засвоєння ними змісту окремої навчальної дисципліни або окремої її частини (модуля) і тести, що визначають підготовленість студентів і є пробою на визначення кваліфікації випускника. Кваліфікаційний тест, як правило, комплексний.

На тестовому екзамені студенту потрібно підтвердити не тільки наявність знань, умінь і навичок, а й здатність приймати правильні рішення. Проте тестування не може повністю замінити усні й практичні форми контролю.

Вміння володіти спеціальною термінологією, логічно будувати речення, доступно і зрозуміло висловлювати свої думки, найповніше можна перевірити за допомогою усних форм контролю (семінарські заняття), а ступінь сформованості практичних умінь та навичок - на практичних заняттях та під час різних видів навчальної та виробничо-технологічної практик.

До основної умови організації ефективного контролю навчальних досягнень у процесі вивчення спеціальних дисциплін відносимо системність контролю, коли вивчення кожного розділу, кожної теми закінчується контрольними завданнями, а усне опитування, письмові роботи, тестові завдання поєднують із практичною перевіркою, цілеспрямовано і доцільно використовують у формуванні самоконтролю студентів. Контрольні завдання мають охоплювати весь навчальний матеріал і бути диференційованими за рівнями володіння студентами знаннями. При цьому викладач інформує їх про зміст, методи, форми і терміни проведення контрольних заходів та надає можливість кожному ознайомитися з результатами контролю, проаналізувати їх виконання, допущені помилки.

Отже, при вивченні навчальної програми дисципліни «Права людини» варто поєднувати комплекс методів і форм контролю навчальних досягнень студентів (усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль знань). А щоб результати були вагомішими, студентам-правникам слід сповна використовувати можливості кафедральної та університетської бібліотек.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Основними засобами діагностики навчальних досягнень студентів, що полягають в оцінці засвоєння навчального матеріалу є:

- усне опитування;
- фронтальні опитування;
- реферативні доповіді (індивідуальні завдання);
- залік

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

75-81	C		зараховано
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливіс повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язков повторним вивченням дисципліни

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Світова історія становлення та розвитку інституту прокуратури.
2. Сутність типології прокуратури та основні наукові підходи до типологічної характеристики прокуратур держав світу.
3. Інституційно-правова класифікація прокуратур зарубіжних країн та їх основні ознаки.
4. Періодизація становлення та розвитку прокуратури.
5. Виникнення та розвиток функцій інституту прокуратури.
6. Нормативно-правове закріплення організації та діяльності прокуратури у період відродження Української держави на початку ХХ століття.
7. Інституційно-правовий статусу прокуратури Української Радянської Соціалістичної Республіки.
8. Реформування органів прокуратури України з 1991 по 2014 рік.
9. Загальна характеристика документів, що визначають міжнародні та європейські стандарти щодо органів прокуратури, їх основні положення.
10. Характеристика міжнародних стандартів щодо статусу прокурора та доступність професії прокурора.
11. Характеристика міжнародних стандартів щодо взаємовідносин прокурора з державними органами та судами.
12. Характеристика міжнародних стандартів щодо взаємовідносин прокурора з учасниками кримінальних проваджень.
13. Характеристика міжнародних стандартів щодо дисциплінарної відповідальності прокурора.
14. Поняття «правові основи діяльності органів прокуратури».
15. Конституційно-правові основи діяльності органів прокуратури.
16. Законодавче регулювання діяльності органів прокуратури України.
17. Підзаконні нормативно-правові акти з питань діяльності органів прокуратури України.
18. Нормативні документи Генеральної прокуратури України.
19. Поняття, значення принципів (засад) організації та діяльності органів прокуратури.
20. Система принципів (засад) організації та діяльності прокуратури: суть, класифікація.
21. Зміст і характеристика принципу верховенства права.
22. Зміст і характеристика принципу законності.
23. Зміст і характеристика принципу єдності прокурорської системи.
24. Зміст і характеристика принципу єдиноначальності.
25. Зміст і характеристика принципу незалежності прокурорів.
26. Зміст і характеристика принципу гласності.
27. Загальна характеристика напрямів реформування органів прокуратури та їх відповідність міжнародним та європейським стандартам.
28. Поняття функції прокуратури України.
29. Види (класифікація) функцій прокуратури.
30. Загальна характеристика функцій прокуратури України.
31. Підтримання державного обвинувачення в суді.

32. Представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом.

33. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

34. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

35. Нагляд за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами.

36. Поняття правового статусу прокурора та його зміст.

37. Права працівників органів прокуратури.

38. Обов'язки працівників органів прокуратури.

39. Відповідальність працівників органів прокуратури.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПРОКУРОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Злочинність належить до тих проблем, які неможливо вирішити у відриві від політичних, економічних і соціальних факторів розвитку суспільства. Діяльність органів прокуратури має вкрай важливий соціальний аспект, оскільки є сукупністю послідовних заходів держави та суспільства, через які реалізуються права та свободи суспільства в цілому та кожного окремого громадянина, зокрема. Вона займає важливе місце в законодавстві, в частині вироблення й застосування спільних принципів та механізмів протидії злочинності, узагальненні досвіду набутого в боротьбі зі злочинними проявами, діяльності й науковому підході до вирішення проблем правоохоронної діяльності. Крім того багато випускників юридичних вузів попадаючи в практичне середовище часто мають обмежене уявлення про діяльність прокуратури.

Саме тому, викладання курсу «Організаційно-правові основи прокурорської діяльності» для магістрів кримінально-правової спеціалізації юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є актуальним і необхідним.

Вивчаючи даний курс потрібно використовувати основні положення Конституції України та інших чинних нормативно-правових актів у галузі криміналістики та кримінально-процесуального права. Глибокий аналіз чинного Кримінально-процесуального кодексу України також є необхідною

умовою успішного опанування спецкурсом “ Організаційно-правові аспекти прокурорської діяльності”. Для правильного розуміння змісту декотрих інститутів не варто обмежуватись вивченням тільки підручників, а й ознайомитись з додатковою науковою літературою.

При вивченні даної дисципліни у студентів формуються уявлення про предмет даного курсу, його мету та зміст, а також вміння практичного застосування набутих знань в подальшій практичній діяльності.

Вивчати дисципліну «Сучасні проблеми криміналістики» треба у суворій послідовності відповідно до програми і методичних вказівок.

У програмі курсу визначено мету та основні завдання дисципліни, компетенції, якими має оволодіти студент у процесі вивчення дисципліни, тематику лекційних та семінарських занять, зміст індивідуальних науково-дослідницьких завдань, список основної та додаткової літератури.

Методика вивчення навчальної дисципліни базується на сполученні лекцій, практичних занять та індивідуальних занять.

Для ефективного вивчення дисципліни розроблені методичні рекомендації як до організації самостійної роботи студентів, так і до семінарських занять із зазначеної вище дисципліни.

Все це сприяє ефективному вивченню та засвоєнню навчального матеріалу з курсу «Організаційно-правові основи прокурорської діяльності».

Самостійне опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях. При самостійному опрацюванні програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, студенти повинні доповнити та розширити свої знання, поглибити теоретичні уявлення, удосконалити навички концептуального аналізу.

Самостійне опрацювання програмного матеріалу здійснюється на основі навчально-методичного комплексу даної дисципліни, що дає можливість студентам визначитися з обсягом і напрямками самостійної роботи.

Самостійне опрацювання програмного матеріалу доцільно розпочинати з розгляду того матеріалу, що викладався на лекційних заняттях. Завдяки цьому систематизуються набуті знання, визначаються прогалини в їх засвоєнні, отримується цілісне уявлення про порушену проблематику, покращується орієнтування у визначенні сутності питань, що винесені для самостійного опрацювання.

Важливе значення для ефективного самостійного опрацювання матеріалу має вміння студентів правильно використовувати методичні рекомендації до вивчення дисципліни або ж модулю. Особливу увагу слід звернути на список основної та додаткової літератури; перша є обов’язковою для використання, друга - може використовуватися в разі необхідності поглиблення вже набутих студентами знань.

Критерієм ефективності самостійного опрацювання програмного матеріалу, що не викладається на лекціях, є якість засвоєння знань, яка перевіряється під час участі студентів у семінарських заняттях, при виконанні ІНДЗ та в результатах підсумкового модульного контролю.

Виконання індивідуальних науково-дослідницьких завдань. При підготовці індивідуального науково-дослідного завдання слід керуватися вимогами, які висуваються до цього виду самостійної роботи. *По-перше*, воно має характеризуватися чіткою структурою згідно з визначеним планом. *По-друге*, індивідуальне науково-дослідницьке завдання повинно логічно висвітлювати питання, яке розглядається. *По-третє*, воно повинно мати узагальнюючий характер оцінок подій, явищ. *По-четверте*, характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх порушених питань.

Підготовка до підсумкового модульного контролю. Підсумковий модульний контроль дозволяє викладачеві визначити узагальнений рівень теоретичних знань студентів за робочою програмою навчальної дисципліни.

Підготовка до підсумкового контролю включає: *опрацювання* студентами основних теоретико-методологічних та наукових положень за темами (навчальними елементами) затверджені робочої навчальної програми дисципліни, що розглядалися на лекціях; *акумулювання* навичок розширеного засвоєння теоретичних знань, індивідуального їх застосування для вироблення оптимальних підходів щодо вирішення конкретних проблем, здобутих та закріплених під час самостійного опрацювання матеріалу, що не викладається на лекціях, підготовки та участі у семінарських заняттях, а також при підготовці індивідуального науково-дослідницького завдання.

Підготовка до семінарських занять

Семінарські заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» є ефективною формою організації навчальних занять, з якими органічно поєднуються лекції. Адже, семінар – це особлива форма навчальних практичних занять, яка полягає у самостійному вивченні студентами за завданнями викладача окремих питань і тем лекційного курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Основними дидактичними цілями проведення семінарського заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» є:

- забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з основ «Сучасні проблеми криміналістики», набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань антикорупційної політики, активізація їх до самостійного

вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;

- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Семінарські заняття з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» виконують такі основні функції:

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

- розвивальну (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

- виховну (патріотичне виховання, прищеплення інтересу до вивчення антикорупційної політики);

- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння студентами навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Отже, при підготовці до семінарських занять з курсу «Сучасні проблеми криміналістики» студенти повинні:

- проаналізувати тему заняття, подумати над його дидактичними цілями і основними проблемами, які винесені на обговорення;

- опрацювати рекомендовану навчальну, наукову та методичну літературу, при цьому обов'язково законспектувати і занотовувати прочитане, виписати те, що, на їх погляд, сприятиме ефективному обговоренню теми семінарського заняття;

- намагатися сформулювати свою думку з кожного питання і обґрунтувати свої міркування;

- записати запитання, які виникли під час підготовки до семінарського заняття, звернутися за консультацією до викладача;

- засвоїти провідні ідеї (зміст понять, положень, законів, теорій та ін.) антикорупційної політики України.

Отже, семінар повинен бути активним, творчим заняттям, де студенти вчаться формулювати і обґрунтовувати вирішення питань, чітко аргументувати свої відповіді даними першоджерел і літератури, захищати і відстоювати свою думку у діловій дискусії. Відповіді на основні питання, а також суттєві доповнення і виступи студентів оцінюються викладачем.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. // *Голос України*. – 2012. – 19 травня (№ 90-91).
3. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // *Голос України*. – 2014. – 25 жовтня (№ 206).
4. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар [текст] Станом на 22 вересня 2015 р. / А. В. Григоренко, Л. С. Григоренко та ін. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 264 с.
5. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // *Голос України*. – 2014. – 25 жовтня (№ 206).
6. Про Національну поліцію від 02 липня 2015 р. // *Голос України*. – 2015. – 06 серпня (№ 141-142).
7. Про забезпечення права на справедливий суд. // *Голос України*. – 2015. – 26 лютого (№ 35).
8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. // *Голос України*. – 2011. – 08 липня (№ 122).
9. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. // *Відомості Верховної Ради України*. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
10. Постанови Пленуму Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про узагальнення судової практики розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження» від 07 лютого 2014 р. № 4 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sc.gov.ua/>
11. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 09.11.2012 року № 1640/0/4-12 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
12. Про дотримання встановлених законом строків досудового слідства та тримання обвинувачених під вартою : вказівка Генеральної прокуратури України, МВС України, СБУ, ДПА України від 27 квітня 2004 р. № 04/1–229 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>
13. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 р. № 69 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
14. Про організацію роботи з питань статистики введення Єдиного реєстру досудових розслідувань та нагляду за обліком кримінальних правопорушень: Наказ Генеральної прокуратури України від 25 вересня 2012 р. № 15гн // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
15. Про затвердження Порядку взаємодії між органами внутрішніх справ, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я, Генеральної прокуратури від 28 листопада 2012 р. № 1095/955/119 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
16. Про затвердження Порядку взаємодії Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України щодо обміну інформацією з Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційних систем органів

внутрішніх справ: Наказ Генеральної прокуратури України від 17 листопада 2012 р. №115/1046 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

17. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України від 19 грудня 2012 р. №4гн (Із змінами, внесеними наказом Генерального прокурора України від 26.07.2013 №4гн-1) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

18. Про організацію роботи органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді та їх захисту при виконанні судових рішень: Наказ Генеральної прокуратури України від 28 травня 2015 р. №бгн // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

19. Про особливості діяльності військових прокуратур: Наказ Генеральної прокуратури України від 29 серпня 2014 р. №12гн (Із змінами, внесеними наказом Генерального прокурора України від 20.10.2014 №12гн-1) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>

20. Про затвердження Інструкції з організації обліку та руху кримінальних проваджень: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06 серпня 2012 р. № 681 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 64. – Ст. 166.

21. Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09 серпня 2012 р. № 696 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>

22. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 серпня 2012 р. № 700 // Урядовий кур'єр. – 2013. – 03 жовтня (№ 180).

**Монографії, підручники, навчальні посібники, автореферати
дисертацій, збірники наукових статей, тези доповідей на конференціях,
круглих столах:**

1. Актуальні питання кримінального процесу України [текст]: навч. посіб. / [Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, О.М. Толочко, С.С. Мірошниченко, Г.П. Власова та ін.]; за заг. ред. Є.М. Блажівського. – К.: Національна академія прокуратури України; Центр учбової літератури, 2013. – 304с.

2. До питання про місце прокуратури в системі поділу влади в Україні / І. Європіна, А. Деміда // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. - № 2. - С. 24-29.

3. Запобіжні заходи у кримінальному провадженні: наук.-практ. Посіб. / [М.І. Гошовський, І.М. Козьяков, В.Т.Маляренко та ін.]. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 230 с

4. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін. ; за аг. ред. В. Я. Тація, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х. : Право, 2014. – 824 с.

5. Кримінальний процес України: Підручник / Автор. кол.: Ю. І. Азаров, О. В. Баулін, О. І. Галаган та ін.; За ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. К: Центр учбової літератури, 2013. – 544 с.
6. Лобойко Л.М. Кримінальний процес: Підручник. – К.: Істина, 2014. – 432 с.
7. Нагляд прокурора за додержанням законів при використанні матеріалів оперативно-розшукової діяльності під час проведення досудового розслідування [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Сухачова Ірина Олександрівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ, 2014. - 20 с.
8. Організація прокурорського нагляду за додержанням законів при виконанні покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: науково-практичний посібник / [Ю.М. Вознюк, О.О. Книженко, Г.А. Мамедов, В.А. Мозгова, В.Г. Неділько, О.М. Пономаренко, Ю.П. Чернега]; за заг. ред. Г.П. Середи, Є.М. Блажівського. -К.: Національна академія прокуратури України, 2014. - 150 с.
9. Основи організації роботи та управління в органах прокуратури України: підруч. / [Є.М. Блажівський, М.К. Якимчук, І.М. Козьяков, І.М. Європіна та ін. – К.: Алерта, 2013. – 486 с.
10. Підтримання прокурором державного обвинувачення: підручник [для студентів вищих юридичних навчальних закладів] / Є.М. Блажівський, М.К. Якимчук, І.М. Козьяков, М.С. Туркот та ін. -К.: Національна академія прокуратури України, 2014. - 512 с.
11. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді: підруч. / [Безмагцук Ю.Ю., Білоусов Ю.В., Головкин О.В. та ін.]; за заг. ред. Є.М. Блажівського, Р.О. Стефанчука. — К.: Національна академія прокуратури України, 2014. - 370 с.
12. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами досудового розслідування: навч. посіб. / О.М. Толочко, О.В. Геселев, М.І. Бортун, Л.В. Вигівська, О.Б. Комарницька, І.Є. Мезенцева, О.І. Назарук, Є.О. Наливайко, В.Г. Неділько, С.М. Скрипниченко, Г.В. Щербакова. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 194 с.
13. Прокурорський надзор за соблюдением антикоррупционного законодательства Украины и Казахстана: сб. науч. трудов. - К.: Национальная академия прокуратуры Украины, 2014. - 252 с.
14. Процесуальне керівництво прокурором негласними слідчими (розшуковими) діями : наук.-практ. посіб. / [Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, В.В. Мухін, О.В. Геселев, Л.В. Вигівська, О.І. Назарук, С.М. Скрипниченко, А.П. Слободзян, А.О. Штанько]. - К. : Національна академія прокуратури України, 2014. - 304 с.
15. Процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням: організаційно-правові та криміналістичні основи: наук.-практ. посіб. / ред. кол.: І.М. Козьяков, В.Т. Маляренко, Г.П. Серета, Є.Д. Скулиш, О.Н. Ярмиш. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014. – 750 с.
16. Соколова Я.А. (у співавторстві) Підтримання прокурором державного обвинувачення в умовах дії нового Кримінального процесуального кодексу України: збірник методичних рекомендацій / За заг. ред. В.П. Пшонки, Ю.М. Дьоміна. – К.: Алерта, 2013. – 438 с.

17. Тацій В.Я. Прокуратура та органи правопорядку в системі правоохоронних органів /В.Я. Тацій // Вісник прокуратури. – 2013. – № 3. – С. 3–15.